

Kultur- och fritidsplan

Dokumenttyp Styrande dokument	Dokumentnamn Kultur- och fritidsplan	Fastställt/Upprättad Kommunfullmäktige 2023-06-07 § 96	Senast ändrad i dnr: KS 2022-00637
Dokumentansvarig Kultur- och fritidsnämnden		Tidigare ändringar	Giltighetstid 2022 till och med 2026
Dokumentinformation Planen ersätter Växjö kommuns kulturpolitiska program som antogs av kommunfullmäktige 2009, § 201/2009.			

Växjö
kommun

Kultur- och fritidsplan

Innehåll

1. Inledning.....	1
1.1. Växjö kommunkoncerns styrmodell	1
2. Bakgrund.....	2
2.1 Syfte	2
2.2 Samverkan	2
2.3 Hållbara Växjö 2030	2
2.4 Växjö kommuns processer och riktningmål	3
3. Utvecklings- och insatsområden.....	3
3.1. Idrott, fysisk aktivitet och friluftsliv.....	3
3.1.1. Sänkta trösklar till aktivitet.....	4
3.1.2. Starkare föreningsliv	4
3.1.3. Rikt och attraktivt friluftsliv.....	5
3.2. Kultur, bibliotek och evenemang.....	5
3.2.1. Breddat deltagande i kulturlivet	6
3.2.2. Tillgängliga och inspirerande bibliotek.....	6
3.2.3. Konstnärlig frihet och kvalitet.....	7
3.2.4. Samverkan med kulturlivets intressenter.....	7
3.2.5. Hållbara kultur- och idrottsevenemang.....	7
3.3. Mötesplatser och anläggningar.....	7
3.3.1. God tillgång till mötesplatser och anläggningar	8
3.3.2. Optimerat nyttjande av mötesplatser och anläggningar.....	8

Dokumentinformation:

Kultur- och fritidsplanen antogs av kommunfullmäktige **xxxxx** och gäller för verksamhetsperioden 2023–2027. Kommunstyrelsen ansvarar för den övergripande samordningen och uppföljningen av planen. Planen ska utvärderas senast våren 2027 för möjlighet till revidering under hösten 2027.

Planen har beslutats/reviderats av: Kommunfullmäktige

1. Inledning

1.1. Växjö kommunkoncerns styrmodell

I Växjö kommunkoncerns styrmodell samlas krafterna för att nå visionen om att skapa en fantastisk plats att bo, leva och verka på för invånare, företag och besökare – idag och i framtiden. Hållbarhetsprogrammet och planer blir levande då de tillsammans med nya initiativ, förändringar och behov ses i en helhet i respektive huvudprocess och stödprocess. Detta förmedlas genom den årliga budgetprocessen till varje nämnd och styrelse.

Planen förtydligar den politiska viljeinriktningen och tydliggör beroenden och samverkan mellan processer, förvaltningar och bolag. Externa intressenter kan komma att beröras.

Planen innehåller inga beskrivningar av enskilda aktiviteter utan ger förslag på möjliga åtgärdsområden som kan bidra positivt till hållbarhetsprogrammets målbilder och huvudprocessernas riktningmål. Enskilda aktiviteter definieras i den årliga budgeten och arbetas in i varje nämnds och styrelser internbudget och affärsplan.

Planen innehåller inga mål eller nyckeltal. Uppföljning av måluppfyllelse sker genom analys av nyckeltal i Växjö kommuns årliga budget och i Hållbara Växjö 2030.

Planen inbegriper prioriterade utvecklingsområden och insatsområden som Växjö kommunkoncern har rådighet över eller har möjlighet att påverka. Växjö kommun

ses härmed som en möjliggörare för att åstadkomma goda resultat för den långsiktiga utvecklingen tillsammans med externa intressenter.

Planen innehåller inte aspekter kopplade till organisation eller resurser. Ställningstaganden rörande dessa delar ingår i budgetprocessen.

2. Bakgrund

2.1 Syfte

Syftet med planen är att stärka Växjö som en ledande kultur- och fritidskommun och en central kraft i regionen. Dess utvecklings- och insatsområden ska sammantaget bidra till ett attraktivt utbud av aktiviteter och upplevelser med bredd och spets som ger jämlika och jämställda förutsättningar för en aktiv fritid. Utgångspunkten är den övergripande visionen om Växjö kommun som en fantastisk plats att bo, leva och verka i för invånare, företag och besökare nu och i framtiden. Planen vägleder koncernen i dess prioriteringar under planperioden och bidrar till att externa aktörer får insyn gällande riktning och ambitioner för området.

2.2 Samverkan

Planen har tagits fram i dialog med kommunala förvaltningar och bolag, politik liksom externa representanter. Därutöver har styrdokument, rapporter och omvärldsbevakning av andra kommuners planer utgjort ett underlag. De områden som beskrivs är sådana som Växjö kommunkoncern har direkt rådighet över eller har möjlighet att påverka i samverkan med andra parter.

2.3 Hållbara Växjö 2030

Planen bidrar till de fem målbilderna i Hållbara Växjö 2030 och pekar ut en riktning för hur kommunkoncernen ska verka för att åstadkomma ett kultur- och fritidsutbud som bidrar till utvecklingen av ett hållbart samhälle och kommunen

som en attraktiv plats med hänsyn till miljömässiga, sociala och ekonomiska aspekter.

2.4 Växjö kommuns processer och riktningmål

Växjö kommuns arbete med kultur- och fritidsfrågor har starkast koppling till huvudprocessen Möjliggöra en aktiv fritid och riktningmålen "Växjöbor ska kunna delta i och uppleva en kultur- och fritidsverksamhet av hög kvalitet" samt "I Växjö ska föreningar och civilsamhälle ges goda förutsättningar". Kultur- och fritidsplanen ska vägleda och fungera som ett verktyg för ökad måluppfyllelse. Planens utvecklings- och insatsområden genomförs också inom ramen för följande huvudprocesser:

- Stödja individen för ett tryggt och självständigt liv
- Utbilda för ett livslångt lärande
- Utveckla och förvalta en växande och trygg stad, tätort och landsbygd

3. Utvecklings- och insatsområden

Tre utvecklingsområden har ringats in för att utveckla och vägleda kommunens arbete med kultur- och fritidsfrågor:

1. Idrott, fysisk aktivitet och friluftsliv
2. Kultur, bibliotek och evenemang
3. Mötesplatser och anläggningar

Under respektive utvecklingsområde beskrivs insatsområden som bidrar positivt till Växjö kommuns huvudprocesser, stödprocesser och riktningmål.

3.1. Idrott, fysisk aktivitet och friluftsliv

Rörelseglädje i unga år skapar förutsättningar för ett fortsatt aktivt liv och en god folkhälsa bidrar till en hållbar samhällsutveckling. I Växjö kommun finns flera värdefulla tillgångar så som ett engagerat och mångfacetterat föreningsliv med både bredd och elitverksamhet, mötesplatser och anläggningar samt närhet till

gröna och blå miljöer. Den goda hälsan är dock ojämnt fördelad mellan olika grupper i samhället och socioekonomiska faktorer har en viktig påverkan. Digitalisering och automatisering av samhället medför också att stillasittandet ökar.

Traditionellt har föreningslivet utgjort en motor för aktiviteter, motion och social gemenskap men föreningarnas medlemsantal sjunker, det blir svårare att engagera ideella ledare och ungdomar lämnar i allt yngre åldrar. Synen på motion och idrottsutövande är under förändring där allt fler söker sig till aktiviteter som kan anpassas till individuell ambitionsnivå och det dagliga livspusslet. Intresset för friluftsliv har ökat och närhet till naturen är något som många värdesätter vid valet av boende- och besöksort.

För att möta denna utveckling ska Växjö kommun dels verka för att sänka trösklarna till aktivitet, dels skapa miljöer som främjar rörelse samt skapa förutsättningar för föreningslivets utveckling.

Växjö kommun ska arbeta för:

3.1.1. Sänkta trösklar till aktivitet

Växjö kommun ska erbjuda ett rikt utbud av möjligheter till fysisk aktivitet och rörelseglädje tillsammans med och vid sidan om den organiserade idrotten. Detta sker bland annat genom olika former av öppen verksamhet i samverkan med föreningslivet och en stärkt tillgång till jämlika och trygga aktivitetsytor och mötesplatser. Barn och unga är en särskilt viktig målgrupp eftersom grunden till ett aktivt liv skapas i unga år. Det behöver finnas alternativ för den som vill prova nya aktiviteter och hitta sitt intresse. Särskilda insatser ska göras för att stimulera de minst aktiva vilket kan ske både under den fria tiden och under skoltid.

3.1.2. Starkare föreningsliv

Växjö kommun tar en aktiv roll i att möta föreningslivets utmaningar och stimulerar föreningslivet till nya innovativa arbetssätt för att nå framgång i

fråga om fler aktiva kommuninvånare. Detta kan ske genom utvecklade former för stöd och bidrag, utökad samverkan samt utbildningsinsatser för ledare och andra viktiga funktioner. Växjö kommun ska även agera som en möjliggörare av elitverksamhet. Framgångsrik idrott och positiva förebilder skapar känsla av stolthet och inspirerar kommande generationer.

3.1.3. Rikt och attraktivt friluftsliv

Växjö kommun ska utveckla möjligheten för invånare och besökare att vistas i naturen och utöva friluftsliv med allemansrätten som grund för friluftslivet. Att värna och utveckla attraktiva gröna och blå miljöer ses som en viktig del i den växande kommunen och sker med utgångspunkt i övriga styrande dokument så som Växjö kommuns översiktsplan, besöksnärlingsplan, grönplan och friluftsprogram.

3.2. Kultur, bibliotek och evenemang

Som största kommun i Kronoberg har Växjö kommun tillsammans med institutioner och privata aktörer en naturlig roll som föregångare inom kulturområdet och draglok bland regionens kommuner. Verksamheter som Växjö konsthall, Det fria ordets hus, biblioteken, kulturskolan och publika evenemang så som Scensommar och Kulturnatten, bidrar tillsammans med ideella och professionella kulturaktörer till aktiviteter och upplevelser som berikar, utvecklar och utmanar. För att vara en attraktiv, nyskapande och hållbar destination förutsätts utbud av upplevelser med både bredd och spets året om. Att skapa och möjliggöra kultur- och idrottsevenemang är en stor del i detta.

Alla invånare har rätt till kulturell välfärd, men i likhet med den fysiska aktiviteten är tillgången till kultur ojämnt fördelad mellan olika grupper i samhället. Detta förutsätter insatser som främjar ett breddat deltagande i kulturlivet. Likaså finns klyftor avseende den digitala kompetensen vilket ger sämre förutsättningar för delaktighet, fri åsiktsbildning och kunskapsinhämtning. Biblioteksverksamheten har i detta sammanhang en viktig roll som öppen och demokratisk mötesplats.

Den konstnärliga friheten och yttrandefriheten är viktiga grundstenar i en fri och öppen demokrati och ska värnas. Den nationella kulturpolitiken anger riktningen för kommunens strävan: *"Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling."*

Växjö kommun ska arbeta för:

3.2.1. Breddat deltagande i kulturlivet

Växjö kommun ska främja allas tillgång till kulturaktiviteter och upplevelser samt möjlighet att uttrycka sig konstnärligt. Det bidrar till personlig utveckling, delaktighet och en god hälsa. Barn och ungas rätt till kultur ska särskilt uppmärksammas och särskilda insatser ska göras under den fria tiden och på skoltid för att inkludera grupper som har sämre förutsättningar att ta del av kulturutbudet. Det ska vara möjligt att utöva och uppleva kultur oavsett var människor bor i kommunen. Liksom inom idrotten ska Växjö kommun skapa förutsättningar för föreningar och studieförbund att utvecklas genom rådgivning, service och stöd. De nationella minoriteterna ska ges möjligheter att behålla och utveckla sin kultur och sitt språk.

3.2.2. Tillgängliga och inspirerande bibliotek

Växjö kommuns samlade biblioteksverksamhet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteken ska vara tillgängliga för alla och främja litteraturens ställning, intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Utvecklingen av biblioteksverksamheten sker med utgångspunkt i Växjö kommuns biblioteksplan och utifrån bibliotekslagen.

3.2.3. Konstnärlig frihet och kvalitet

Växjö kommun ska bidra till goda och hållbara villkor för kulturområdets professionella utövare samt främja ett nyskapande kulturliv som genom kvalitet och konstnärlig förnyelse sticker ut och väcker samtal.

Konstnärskap som är nyskapande, ifrågasättande och utmanande är också konstnärskap som utvecklar och inspirerar. Konsten har ett egenvärde och principen om en armlängds avstånd ska värnas så att kulturskapare kan verka fritt, självständigt och obundet. Programmet Fristad Växjö och Det fria ordets hus utgör tydliga profilområden för yttrandefriheten.

3.2.4. Samverkan med kulturlivets intressenter

Växjö kommun ska bedriva och utveckla samverkan med kulturinstitutionerna Kulturparken Småland, Regionteatern Blekinge & Kronoberg och Musik i Syd men även med Region Kronoberg, föreningsliv och andra intressenter. Aktörerna ska verka för samsyn kring viktiga prioriteringar och stärka varandra i genomförande av verksamhet och nyttjande av lokaler och utrustning.

3.2.5. Hållbara kultur- och idrottsevenemang

Växjö kommun ska vara delaktiga i skapandet av hållbara kultur- och idrottsevenemang och agera som möjliggörare jämtemot föreningsliv och andra arrangörer i syfte att åstadkomma ett attraktivt och mångfacetterat kultur- och fritidsutbud som stärker kommunen som plats. Den strategiska utvecklingen ska ske med utgångspunkt i Växjö kommuns evenemangs- och mötesplan samt besöksnärlingsplan.

3.3. Mötesplatser och anläggningar

Tillgången till ändamålsenliga mötesplatser och anläggningar är en förutsättning för ett välfungerande kultur- och fritidsliv. I kommunen finns idag en relativt stor bredd av mötesplatser och anläggningar för idrott, fysisk aktivitet och kultur varav flera är specialiserade för ett visst ändamål. Många anläggningar ägs av

andra aktörer än Växjö kommun. Kommunen växer samtidigt och tillgången och standarden varierar mellan olika områden. För att möta behoven hos en växande befolkning och skapa förutsättningar för kultur- och fritidslivets utveckling behöver insatser göras för att säkerställa en god tillgång och ett optimerat nyttjande i stad, tätort och på landsbygd.

Växjö kommun ska arbeta för:

3.3.1. God tillgång till mötesplatser och anläggningar

Växjö kommun ska se skapandet av mötesplatser och anläggningar för kultur, idrott och fritid som en självklar del i planeringen i både stad, tätort och landsbygd. Vid planeringen av nya områden ska yta och tillgänglighet till kultur, idrott- och fritidsanläggningar alltid säkerställas. I befintliga områden ska utbudet stärkas vid behov. Konstnärlig gestaltning, som bland annat innefattar arkitektur, form och design, ska bidra till att utveckla det offentliga rummet för att uppnå ökad attraktivitet, profilering och identitet.

3.3.2. Optimerat nyttjande av mötesplatser och anläggningar

Växjö kommun ska säkerställa att det finns anläggningar och mötesplatser med ett helhetsperspektiv där flexibilitet och funktionalitet möjliggör olika typer av verksamhet för både bredd och spets. Oavsett ägarform ska anläggningarna vara tillgängliga, trygga och ha en så hög nyttjandegrad som möjligt. Det förutsätter en tydligare strategi, riktlinjer och stödformer för ansvarsförhållanden, drift och utveckling.